

Sygn. akt II DSI 71/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący)

SSN Paweł Zubert (sprawozdawca)

SSN Jan Majchrowski

Protokolant Karolina Majewska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby
Radców Prawnych radcy prawnego S. P.,

w sprawie radcy prawnego M. P. Z.

obwinionej o popełnienie deliktów dyscyplinarnych z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6
lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 38 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki
Radcy Prawnego, ogłoszonego Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego
Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22.11.2014 r.,

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie
w dniu 25 lutego 2020 r.,

kasacji wniesionych przez obwinioną oraz pełnomocnika pokrzywdzonego
od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych
z dnia 29 listopada 2018 r., sygn. akt WO (...), zmieniającego orzeczenie
Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych
w W. z dnia 18 kwietnia 2018 r., sygn. akt D (...),

I. Uchyla zaskarżone orzeczenie w części utrzymującej w mocy orzeczenie sądu dyscyplinarnego I instancji, tj. pkt. 3 (trzeci) i 4 (czwarty) zaskarżonego orzeczenia i w tym zakresie przekazuje sprawę Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

II. Oddala kasację pełnomocnika pokrzywdzonego jako oczywiście bezzasadną, zwalniając go w tym zakresie od obowiązku poniesienia kosztów za postępowanie kasacyjne.

UZASADNIENIE

II DSI 71/19

Radca prawny Mariola Przybyła-Zasada została obwiniona o to, że:

1. w piśmie z 31 maja 2017 r. adresowanym do Prezesa Sądu Okręgowego w W. w postępowaniu oznaczonym sygnaturą akt II K (...), wykroczyła poza granice wolności wypowiedzi wyznaczone rzeczową potrzebą poprzez użycie sformułowania mogącego narazić radcę prawnego P. S. na utratę zaufania lub godzącego w jego dobre imię, o treści: „...nie kryje się z tym, iż ma układy w Sądzie Rejonowym w P.”, tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 38 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z 22 listopada 2014 roku w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 233 ze zm.);

2. w dniu 4 grudnia 2015 r. skierowała korespondencję elektroniczną adresowaną do „Ministra”, w którym zawarła nieprawdziwe, nieuzasadnione rzeczową potrzebą, mogące narazić na utratę zaufania informacje dotyczące radcy prawnego P. S., odnoszące się do prowadzonych przeciwko radcy prawnemu postępowań dyscyplinarnych i spraw karnych, tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 38 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.

w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 233 ze zm.)

Orzeczeniem z 18 kwietnia 2018 r., sygn. akt D (...), Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w W.:

1. uznał radcę prawnego M. P. Z. (WA-(...)), winną zarzucanego w punkcie 1 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 11 ustawy o radcach prawnych i art. 38 ust. 1 oraz art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten, na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych, wymierzył karę nagany;

2. uznał radcę prawnego M. P. Z. (WA-(...)), winną zarzucanego w punkcie 2 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 11 ustawy o radcach prawnych i art. 38 ust. 1 oraz art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten, na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych, wymierzył karę nagany;

3. na podstawie art. 65¹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych połączył kary orzeczone w punktach 1 i 2, orzekając jako karę łączną karę nagany;

4. na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych zasądził od obwinionej radcy prawnej M. P. Z. (WA-(...)), na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 1500 zł.

Odwołanie od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych wniosła obwiniona M. P. Z. i zaskarżając je w całości na swoją korzyść podniosła zarzuty:

- naruszenia przepisów postępowania, w tym art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 6 i 7 k.p.k., art. 9 ust. 1 k.p.k., art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., 297 § 1 pkt. 4 i 5 k.p.k., 410 k.p.k., 424 § 1 pkt 1 k.p.k., które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w niezbędnym zakresie, w tym na korzyść obwinionej, poprzez pominięcie dowodów z dokumentów i nie

przesłuchanie zawnioskowanych świadków wraz z mocodawcą obwinionej prof. W. P. - pokrzywdzonym w sprawie II K (...), której zarzuty dotyczą, a oparcie się w całości na zeznaniach oskarżonego subsydiarnie radcy prawnego P. S. , których treść jest niezgodna z prawdą, a ponadto pominięcie okoliczności, iż postępowanie co do tego samego zdarzenia zostało prawomocnie zakończone;

- błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, będący skutkiem pominięcia istotnych faktów i dowodów w sprawie, poprzez m.in. niezgodne z rzeczywistością przyjęcie, iż oskarżonemu subsydiarnie (a nie prywatnie) radcy prawnemu P. S. do 4 grudnia 2015 r. nie przedstawiono zarzutów w postępowaniu dyscyplinarnym, w okolicznościach, gdy ww. przedstawiono w sprawach: R.D. (...) dwa zarzuty 9 marca 2015 r. i R.D. (...) pięć zarzutów 8 kwietnia 2015 r., a w sprawach zawiadomień o popełnieniu przestępstwa dotyczących zachowania radcy prawnego P. S. w latach 2014 - 2015 toczyły się trzy postępowania przygotowawcze, wszystkie ze skarg byłych klientów skarżącego, ponadto w okresie pierwszych 4 lat praktyki zawodowej radcy prawnego P. S. wpłynęło na niego co najmniej 5 skarg od byłych klientów radcy prawnego, przy czym wszystkie skargi dotyczyły niezgodnego z zasadami prawa i etyki zawodowej prowadzenia spraw klientów, wykonywania czynności zawodowych nierzetelnie i nieuczciwie, niezgodnie z dobrymi obyczajami i lojalnością wobec klientów z wykorzystaniem przeciwników procesowych byłych klientów w sprawach przeciwko nim, a ponadto w sprawach przeciwko prof. W. P. poprzez wypowiadanie i pisanie treści zniesławiających i pomawiających byłego klienta oraz jego najbliższych, podważających ich kompetencje zawodowe i moralne, wskazujących, iż de facto dopuścili się czynów zabronionych kodeksem karnym, popełnili przestępstwa i prowadzone są przeciwko nim postępowania karne, a także bezzasadne przyjęcie, iż obwiniona naruszyła prawo, w tym KERP, dowodząc przestępczego działania skarżącego w sprawie II K (...), w której jest on oskarżony o czyny z art. 286 § 1 k.k., 270 § 1 i 2 k.k. oraz 284 § 2 k.k.;

- obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 11 ustawy o radcach prawnych oraz art. 38 ust. 1 i ust. 3 (a contrario), art. 50 ust. 1 i art. 52 ust. 1 i art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego poprzez uznanie, iż w zachowaniu obwinionej doszło do nadużycia wolności słowa w zakresie nieuzasadnionym rzeczową

potrzebą oraz świadome podanie informacji nieprawdziwej, a także naruszenie obowiązku lojalności i koleżeństwa w okolicznościach, gdy podjęte przez obwinioną działania prawne były uzasadnione merytorycznie i uzgodnione z mocodawcą oraz wynikały z niezgodnych z prawem i zasadami etyki zachowań skarżącego podjętych wobec prof. W. P. i jego najbliższych.

Formułując powyższe zarzuty obwiniona wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przeprowadzenie wszystkich dowodów niezbędnych do wyjaśnienia istotnych okoliczności w sprawie, formułując dodatkowe wnioski dowodowe.

Orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych zaskarżone zostało również przez pokrzywdzonego P. S., który - podnosząc zarzut niewspółmiernie niskiej i nieadekwatnej do popełnionego czynu kary, wniósł o jego zmianę poprzez orzeczenie w miejsce kary nagany kary pieniężnej w wysokości 10 000 zł za każdy z popełnionych przez obwinioną czynów oraz nakazanie M. P. Z. przeproszenie P. S. w formie pisemnego listu.

Orzeczeniem z 29 listopada 2018 r., sygn. akt WO (...) Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W.:

1. zmienił zaskarżone orzeczenie w zakresie pkt 2 w ten sposób, że uniewinnił obwinioną od popełnienia opisanego przewinienia dyscyplinarnego;
2. uchylił pkt 3 zaskarżonego orzeczenia;
3. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie w pozostałym zakresie;
4. zasądził od obwinionej M. P. Z. koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej kwocie 1000 zł płatnej na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych.

Orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych zostało zaskarżone zarówno przez obwinioną, jak i przez pełnomocnika pokrzywdzonego.

Pełnomocnik pokrzywdzonego radca prawny T. M. , w wywiedzionej kasacji zaskarżył orzeczenie sądu ad quem w całości na niekorzyść obwinionej, podnosząc zarzuty:

1) rażącej niewspółmierności orzeczonej kary dyscyplinarnej, która to kara w oczywisty sposób jest nieadekwatna do zarzucanego obwinionej czynu;

2) naruszenia art. 38 ust. 1, art. 50 ust. 1, art. 52 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych poprzez uznanie, iż działanie obwinionej polegające na wysłaniu maila do „Ministra” nie wyczerpuje znamion deliktu dyscyplinarnego.

Podnosząc powyższe zarzuty autor kasacji wniósł o zmianę orzeczenia sądu II instancji w punkcie 1 poprzez utrzymanie punktu 2 orzeczenia sądu meriti oraz nałożenie na obwinioną kary pieniężnej w wysokości 10 000 zł za oba czyny, ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Kasację od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wniosła również obwiniona, która zaskarżyła przytoczone wyżej orzeczenie w części utrzymującej w mocy orzeczenie sądu I instancji na swoją korzyść, zarzucając zaskarżonemu rozstrzygnięciu:

1. rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazę przepisów prawa w postaci:

- Preambuły do Kodeksu Etyki Radców Prawnych (KERP), którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z 22 listopada 2014 r. i art. 4, 6 ust. 1, 9 ust. 4, 7, 11 ust. 1 i 12 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2018 r, poz. 2115), a także art. 6, 7 ust. 2, 8, 13 i 45 Kodeksu Etyki Radców Prawnych poprzez sprzeczne z ww. regulacjami przyjęcie, iż obwiniona w sprawie karnej prowadzonej w imieniu swojego klienta przeciwko oskarżonemu subsydiarnie radcy prawnemu, a pokrzywdzonemu w niniejszej sprawie, winna reprezentować interesy oskarżonego radcy prawnego, na zasadach koleżeństwa i lojalności, a także:

- art. 11 ust. 2 ustawy o radcach prawnych i art. 38 ust. 1 KERP w zw. z art. 213 § 1 kodeksu karnego i 216 § 3 k.p.k. - polegające na pominięciu okoliczności wyłączających bezprawność i odpowiedzialność za zarzucony obwinionej czyn, tj. działania w granicach określonych przepisami prawa i rzeczowej potrzeby w odpowiedzi na wyzywające i znieważające wzajemnie zachowanie pokrzywdzonego wobec obwinionej oraz prawdziwość zarzutów zawartych w złożonym w sprawie II K (...) wniosku z 31 maja 2017 r. o wyłączenie sędziów, potwierdzoną m.in. reklamowaniem przez Sąd Rejonowy w P. działalności zawodowej pokrzywdzonego oraz powoływaniem przez pokrzywdzonego na świadków w ww. sprawie m.in. wicepremiera rządu Rosji oraz biznesmenów z Afryki, Azji i Nowej Zelandii, a więc „niekrycie się z układami w Sądzie Rejonowym w P.” oraz w elitach władzy i biznesu na świecie;

- art. 55 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Rady Prawnego poprzez przyjęcie, iż obwiniona występująca w sprawie II K (...) w charakterze pełnomocnika pokrzywdzonego - oskarżyciela subsydiarnego przeciwko oskarżonemu subsydiarnie, a pokrzywdzonemu w niniejszej - obowiązana była stosować unormowania ogólne z art. 50 ust. 1 KERP w okolicznościach, gdy obwinioną obowiązywał przepis szczególny, tj. art. 55 KERP, który wyłączał obowiązek stosowania w relacjach z oskarżonym radcą prawnym zasad lojalności, koleżeństwa, współpracy itp., a więc przepisu art. 50 ust. 1 KERP.

2. rażące naruszenie i obrazę przepisów prawa i postępowania, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia w postaci art. 4, 7, 10, 410 i 424 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k., 452 § 2 k.p.k. poprzez nieprawidłową, sprzeczną z zasadami logiki, a więc dowolną i wybiórczą ocenę dowodów oraz oparcie orzeczenia na części materiału dowodowego z pominięciem okoliczności pozostałych, korzystnych dla obwinionej, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mających wpływ na jego treść, poprzez dokonanie na podstawie tych samych dowodów i stwierdzonych faktów sprzecznych i wzajemnie wykluczających się ustaleń faktycznych odnośnie obu przypisanych obwinionej czynów, tj. czynu objętego uniewinnieniem i czynu objętego ukaraniem, w okolicznościach, gdy w oparciu o:

- pismo Prezes Sądu Rejonowego w P. z 18 stycznia 2016 r., na podstawie którego Wyższy Sąd Dyscyplinarny ustalił, iż sąd udzielił pokrzywdzonemu rekomendacji popartej autorytetem sądu i to w sytuacji, gdy przeciwko pokrzywdzonemu radcy prawnemu były prowadzone postępowania dyscyplinarne, a sposób świadczenia pomocy prawnej przez pokrzywdzonego skutkował niejednokrotnie zawiadomieniami o podejrzeniu popełnienia przez niego przestępstwa;
- pisma z 9 listopada 2017 r. i 8 lutego 2018 r. złożone przez pokrzywdzonego w sprawie II K (...) zawierające wnioski dowodowe o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków w osobach: wicepremiera rządu Rosji A. D. oraz biznesmenów z: „New Zealand, Kuwejt, Burkina Faso”, które wskazują, iż pokrzywdzony demonstrował wpływy i znajomości w organach władzy i biznesu na świecie.

W ocenie skarżącej prawidłowa analiza materiału dowodowego, zgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, przy uwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności sprawy prowadzić winna do tożsamyh ustaleń faktycznych, tj. do uznania, iż pokrzywdzony nie krył wpływów i znajomości w elitach władzy i biznesu na świecie, a więc złożenie przez obwinioną wniosku o wyłączenie sędziów mieściło się w granicach prawa i rzeczowej potrzeby oraz było zgodne z interesem wymiaru sprawiedliwości.

3. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia w postaci art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierzetelnym ustosunkowaniu się sądu odwoławczego w uzasadnieniu wyroku do odwołania obwinionej poprzez jego faktyczne pominięcie, jak też nierozważeniu wszystkich wniosków i zarzutów zawartych w odwołaniu, dotyczących błędów w ocenie dowodów zawnioskowanych na okoliczność powoływania się pokrzywdzonego na wpływy i znajomości w wymiarze sprawiedliwości oraz pisania treści znieślawiających i pomawiających obwinioną, podważających jej kompetencje zawodowe i moralne, wskazujących, iż de facto dopuściła się czynów zabronionych kodeksem karnym, a także złożenia przez radcę prawnego P. S. w toku przesłuchania w niniejszej sprawie zeznań niezgodnych z prawdą i oddalonych dowodów oraz dopuszczonych i przeprowadzonych dowodów, powodując niemożliwość uznania, w sposób

oczywiście niewątpliwy, że wniesione w niniejszej sprawie środki odwoławcze zostały rozpoznane przez sąd odwoławczy zgodnie z prawem i że dokonał on wszechstronnego wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy;

4. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 167 i art. 352 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia oraz bezzasadne powołanie się na art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k. przy oddaleniu dowodów zawnioskowanych przez obwinioną, m.in. na okoliczność powoływanie się przez pokrzywdzonego na znajomości i wpływy w wymiarze sprawiedliwości, co mogło mieć wpływ na treść wyroku.

Podnosząc powyższe zarzuty obwiniona wniosła zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie jej bądź uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Pismem z 13 lutego 2020 r., przekazanym do Sądu Najwyższego zatytułowanym „stanowisko obwinionej wraz z wnioskami dowodowymi” obwiniona wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów, istotnych w jej ocenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z przepisem art. 62² ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w drugiej instancji przysługuje stronom, Ministrowi Sprawiedliwości, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Prezesowi Krajowej Rady Radców Prawnych kasacja do Sądu Najwyższego. Kasacja może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej (art. 62³ powołanej ustawy).

Z rażącym naruszeniem prawa, które wymienia art. 62³ ustawy o radcach prawnych, będziemy mieć do czynienia zarówno w przypadku naruszenia przepisów prawa materialnego, jak i prawa procesowego i to naruszenia o istotnym znaczeniu dla prawidłowości rozstrzygnięcia, bądź dla przebiegu postępowania

dyscyplinarnego. Jak podkreśla się w orzecznictwie, rażące naruszenie prawa to naruszenie tak poważne, że godzi w rzetelność procesu dyscyplinarnego, bądź narusza podstawowe reguły gwarancyjne. Gdy dojdzie do rażącego naruszenia prawa, należy zachować daleko idącą pryncypialność, nie dopuszczając w ramach prawidłowo prowadzonego postępowania kasacyjnego do tego, aby w obrocie prawnym pozostały orzeczenia obarczone poważnymi wadami (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 2015 r., sygn. SDI 44/15, Lex 1923851). Zgodnie natomiast ze stanowiskiem wyrażonym w doktrynie „naruszenie prawa (materialnego lub procesowego) musi cechować się nie tyle jaskrawością przekroczenia, niezastosowania lub nieprawidłowego zastosowania prawa (oczywistość naruszenia), co raczej istotnymi, negatywnymi skutkami dla porządku prawnego i wymiaru sprawiedliwości, jakie pociągają za sobą przekroczenie, niezastosowanie lub nieprawidłowe zastosowanie (zinterpretowanie) prawa. Chodzi tu więc o swoisty ciężar gatunkowy naruszenia.” (Ustawa o radcach prawnych. Komentarz. Tomasz Scheffler (red.). Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018).

Analizując wywiedzione w niniejszej sprawie kasacje Sąd Najwyższy uznał za zasadną – z przedstawionych poniżej powodów – kasację wywiedzioną przez obwinioną. Za zasługujące na uwzględnienie uznano zarzuty czwarty i trzeci kasacji radcy prawnej M. P. Z., odnoszące się do wadliwego rozpoznania wniosków dowodowych przez sąd ad quem oraz nierzetelnie przeprowadzonej kontroli odwoławczej.

Jak wynika z lektury protokołu rozprawy przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych wnioski dowodowe złożone przez obwinioną oddalono powołując się wyłącznie na ustawową podstawę prawną z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. Sąd ad quem nie wskazał jednak w wydanym postanowieniu, czy oddalenie wniosków dowodowych wynika z tego, że okoliczność, która ma być przy pomocy tych dowodów udowodniona nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, czy też wręcz przeciwnie, że została już udowodniona, zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy, a właśnie te dwie wykluczające się wzajemnie przesłanki zostały ujęte przez ustawodawcę w powołanym przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny przepisie art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. Co więcej, postanowienie wydane przez sąd odwoławczy nie zawiera uzasadnienia, a zatem motywy, które

zadecydowały o takiej właśnie decyzji procesowej pozostają nieznane, zarówno dla stron postępowania, jak i dla sądu kasacyjnego. Trudno taki sposób procedowania uznać za rzetelny i odpowiadający regułom właściwym dla postępowania karnego, które to reguły stosuje się odpowiednio w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych, w oparciu o przepis art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych. Nie sposób jednocześnie zweryfikować w ramach postępowania kasacyjnego trafności podjętej decyzji procesowej.

Nie wdając się w tym miejscu w ocenę zasadności wniosków dowodowych obwinionej stwierdzić należy, że co najmniej część z nich jawi się jako uzasadniona. Zmierzały one bowiem do wykazania, że twierdzenia obwinionej, zawarte w piśmie z 31 maja 2017 roku, skierowanym do Prezesa Sądu Okręgowego w W., oparte zostały na relacjach świadków, w szczególności mających potwierdzić autorstwo sformułowań jakimi posługiwał w rozmowach z tymi osobami radca prawny P. S.. Warto również w tym miejscu zwrócić uwagę, że obwiniona w treści powołanego pisma zawarła wyraźny cytat, oznaczając go, zgodnie z zasadami pisowni języka polskiego cudzysłowem, co umknęło zarówno rzecznikowi dyscyplinarnemu formułującemu zarzut dyscyplinarny, jak i sądom dyscyplinarnym obu instancji.

Ze scharakteryzowanym wyżej zarzutem kasacyjnym, wiąże się drugi z zarzutów, który uznano za zasadny, a mianowicie zarzut dotyczący rażącej obrazy przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Zarzut sformułowany w ten sposób należy do zarzutów kasacyjnych najczęściej spotykanych w praktyce sądowej i odnosi się wprost do naruszenia standardu rzetelnej kontroli odwoławczej. Z rażącą obrazą pierwszego ze wskazanych przepisów spotkamy się w sytuacji, gdy sąd II instancji nie rozpozna wszystkich zarzutów sformułowanych w środku odwoławczym, a z rażącą obrazą drugiego z nich, gdy w uzasadnieniu orzeczenia nie zostanie przedstawiona odpowiednia argumentacja, z której będzie wynikać dlaczego zarzuty i wniosku apelacji (odwołania) zostały uznane za zasadne lub niezasadne, ewentualnie gdy argumentacja ta będzie zawierać braki (zob. w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z 8 maja 2019 roku, sygn. III KK 62/18, Lex nr 2683434).

W odwołaniu od orzeczenia sądu meriti obwiniona podniosła zarzut obrazy przepisów postępowania, a to art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 6 i 7 k.p.k., art. 9 ust. 1 k.p.k., art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., 297 § 1 pkt. 4 i 5 k.p.k., 410 k.p.k., 424 § 1 pkt 1 k.p.k., które mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, kontestując sposób przeprowadzenia postępowania dowodowego i eksponując poprzestanie na dowodzie z zeznań pokrzywdzonego, przy jednoczesnej rezygnacji z dowodów zawnioskowanych przez nią, w tym dotyczących istoty rozstrzygnięcia.

Argumentacja zaprezentowana w tym zakresie przez sąd ad quem (str. 8-9 uzasadnienia) sprowadza się do twierdzenia, że sąd ten nie dopatrył się naruszenia wskazanych przepisów, które miałyby wpływ na trafność rozstrzygnięcia. Dodatkowo sąd odwoławczy wyraził przekonanie, że wnioski dowodowe obwinionej nie zmierzały do wykazania prawdziwości twierdzeń zawartych w piśmie z 31 maja 2017 roku.

Nie sposób zaprezentowanej argumentacji uznać za rzetelną, adekwatną i wyczerpującą. Dodatkowo, uważna lektura wniosków dowodowych obwinionej, w tym argumentacji zaprezentowanej w odwołaniu prowadzi do wniosku, że chociażby wniosek dowodowy dotyczący przesłuchania W. P. i E. H. zmierzały wprost do wykazania prawdziwości twierdzeń cytowanych w piśmie (wniosku) z 31 maja 2017 roku, co ewidentnie pominął sąd II instancji.

Z powyższych powodów Sąd Najwyższy uznał, iż doszło do rażącego naruszenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

Rozpoznanie pozostałych zarzutów sformułowanych przez obwinioną w kasacji, a także zarzutu dotyczącego rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej, sformułowanego w kasacji pełnomocnika pokrzywdzonego, Sąd Najwyższy uznał za przedwczesne dla dalszego toku postępowania, ponieważ uwzględnienie wskazanych powyżej uchybień było wystarczające do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym (art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

Kasację wywiedzioną przez pełnomocnika pokrzywdzonego w zakresie zarzutu obrazy prawa materialnego, a to art. 38 ust. 1, art. 50 ust. 1, art. 52 ust. 2 Kodeksu

Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych uznano za oczywiście bezzasadną.

W zakresie drugiego z czynów zarzucanych obwinionej sąd ad quem przedstawił precyzyjną i wyczerpującą argumentację, wskazującą z jakich powodów zdecydował o uniewinnieniu radcy prawnego M. P. Z. od popełnienia tego deliktu dyscyplinarnego. Wbrew twierdzeniom pełnomocnika pokrzywdzonego, korespondencji e-mail radcy prawnego M. P. Z. nie sposób uznać za skargę na radcę prawnego P. S. . Sąd ad quem trafnie przyjął, iż wiadomość zaadresowana do Ministra Sprawiedliwości stanowi sygnalizację pewnej nieprawidłowości odnoszącej się do Sądu Rejonowego w P.. Z tego powodu zupełnie chybiony jest zarzut dotyczący obrazu przepisu art. 52 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Mimo sformułowania w kasacji zarzutu obrazy prawa materialnego odnoszącego się do także do przepisów art. 38 ust. 1 i art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, skarżący nie przedstawił jakichkolwiek argumentów wyjaśniających w czym tej obrazy prawa materialnego upatruje. Wystarczające będzie zatem stwierdzenie, że w ramach kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy nie stwierdził, by doszło do obrazy przepisów wskazanych przez pełnomocnika pokrzywdzonego w zakresie lojalności i koleżeństwa względem innego członka samorządu zawodowego, a także by doszło do obrazy prawa materialnego przy dokonywaniu oceny przekroczenia granic swobody wypowiedzi.

W postępowaniu ponownym (w przekazanym zakresie) Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych, biorąc pod uwagę zaprezentowane uwagi, rzetelnie rozważył zarzuty wywiedzione w odwołaniu obwinionej oraz przedstawił precyzyjną i wyczerpującą argumentację, wyjaśniającą z jakich przyczyn uznał je za zasadne lub niezasadne.

Należy jednak podkreślić, że rozważenie zarzutów i argumentów podniesionych w odwołaniu powinno zostać poprzedzone, zgodnie z odpowiednio stosowanymi przepisami Kodeksu postępowania karnego, oceną wniosków dowodowych obwinionej.

Rozstrzygając w przekazanym zakresie sąd ad quem winien również baczyć, że w pierwszej kolejności należy ustalić, czy sformułowanie zawarte przez radcę

prawnego M. P. Z. we wniosku z 31 maja 2017 roku, iż radca prawny P. S. „nie kryje się z tym, iż »ma układy w Sądzie Rejonowym w P.«” było prawdziwe.

Po dokonaniu ustaleń co do prawdziwości tych stwierdzeń należy je ocenić przez pryzmat granic swobody wypowiedzi określonych normą art. 38 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.